

b154231

**การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม  
กรณีศึกษา บทบาทของคณะสถาปัตยกรรม  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน  
นครราชสีมา**

**สมภพ ยี่จ่อหอ**

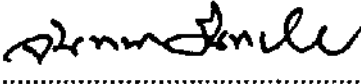
**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม)  
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**

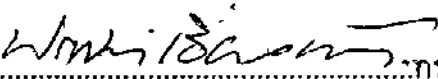
**2550**

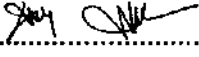
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม  
กรณีศึกษา บทบาทของคณะสถาปัตยกรรม  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา  
สมภพ ยี่จอหอ  
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

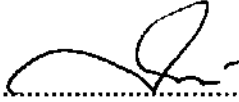
---

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของ  
การศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม)

รองศาสตราจารย์..........ประธานกรรมการ  
(ดร.จันทนา อินทปัญญา)

รองศาสตราจารย์..........กรรมการ  
(ประสงค์ เอี่ยมอนันต์)

รองศาสตราจารย์..........กรรมการ  
(กาญจนา ดันสุวรรณรัตน์)

รองศาสตราจารย์..........คณบดี  
(ดร.สากุล จริยวิทยานนท์)  
วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2550

## บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม กรณีศึกษา บทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา
ชื่อผู้เขียน	นายสมภพ ยี่จอหอ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม)
ปีการศึกษา	2550

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา ในการจัดการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างบทบาทที่เหมาะสม วิธีการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การศึกษาจากแหล่งทุติยภูมิ การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาจากแบบสอบถาม โดยมีแหล่งข้อมูลที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา เจ้าหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักศิลปากรที่ 12 นครราชสีมา สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 นครราชสีมา หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา กรมศิลปากรสถานปนิทโกสถาน สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ รวมไปถึงการศึกษาจากแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษาพบว่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ของจังหวัดนครราชสีมา ยังไม่มีความตื่นตัวมากนัก ปัญหาสำคัญคือ ประชาชนทั่วไป เจ้าของอาคาร และเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์อย่างถูกต้อง หน่วยงานต่างๆ ที่มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์มีการประสานงานกันน้อย และมีปัญหาในการดำเนินงานที่สำคัญคือ ปัญหาด้านงบประมาณและบุคลากรที่ไม่เพียงพอ สำหรับคณะสถาปัตยกรรม ยังมีบทบาทในการทำงานด้านนี้น้อย รวมไปถึงยังไม่เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในวงกว้าง เนื่องจากยังไม่มีผลงานที่ปรากฏเป็นรูปธรรม และการจัดการศึกษาของคณะสถาปัตยกรรมไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร ทำให้อาจารย์และนักศึกษาที่มีความ

สนใจไม่สามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างเต็มที่ โดยภาพรวมของนักศึกษาในคณะสถาปัตยกรรมมีความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี ปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษา ปีที่เริ่มเข้าศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา (แบ่งตามระดับที่เข้าศึกษา) การศึกษาวิชาที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ยกเว้นสื่อวิทยุ มีอิทธิพลต่อระดับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักศึกษาในด้านดังกล่าว

ผลการศึกษาทำให้ได้ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างบทบาทด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ของคณะสถาปัตยกรรมหลายประการในด้านต่างๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ให้กับนักศึกษา การให้ความรู้และการบริการทางวิชาการแก่ประชาชน หน่วยงาน องค์กรภาคส่วนต่างๆ ในท้องถิ่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ในทุกบทบาทตามศักยภาพ โดยเริ่มจากภายในมหาวิทยาลัยแล้วกระจายสู่ภายนอก การวิจัยพัฒนามีปัญหาและองค์ความรู้ของท้องถิ่นเพื่อท้องถิ่น สร้างเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์ขึ้น และเป็นผู้ประสานงานเพื่อประสานความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมนั้น เป็นหน้าที่ของทุกๆ ฝ่ายที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมและแสดงบทบาทอย่างเหมาะสม ตามศักยภาพและความถนัดของตน ให้ความร่วมมือและประสานงานกับองค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการอนุรักษ์ คณะสถาปัตยกรรมเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่ควรพัฒนาศักยภาพของตนเพื่อเข้ามามีบทบาททางด้านวิชาการ และสนับสนุนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

## **ABSTRACT**

<b>Title of Thesis</b>	Cultural Environment Conservation on Architecture : A Case Study on Role of Faculty of Architecture, Rajamangala University of Technology Isan, Nakornratchasima
<b>Author</b>	Mr. Somphop Yeejaw-haw
<b>Degree</b>	Master of Science (Environmental Management)
<b>Year</b>	2007

---

The study aims mainly to explore the role of the Faculty of Architecture, Rajamangala University of Technology Isan, Nakornratchasima regarding its academic curriculum related to the conservation of cultural environment on architecture and to propose guidelines to help promote the Faculty's role. Data collection methods consist of secondary data studies, field surveys, in-depth interviews and questionnaires. In-depth interviews are from sources such as the executives, faculty members, and students in the Faculty of Architecture, Rajamangala University of Technology Isan, Nakornratchasima as well as officials from related organizations namely – Airt Regional Office of Fine Arts, Nakornratchasima; Local Units for Conservation of Natural and Cultural Environment, Nakornratchasima; The Committee of Isan Architects The Association of Siamese Architects under Royal Patronage, The Regional Office of Environment, Nakornratchasima; local experts and local public. Additional information is from field surveys on locations posing cultural environment on architecture within the province of Nakornratchasima.

The findings of the study indicate a lack of interest and awareness in conservation of cultural environment on architecture in Nakornratchasima. This issue is influenced by shortage of knowledge and understanding about conservation among the general public, property owners and local administrators. Moreover, co-operation among units and organization involving with the conservation efforts is scarce. Work operation suffers such problems as supporting budget and human resources. Since the Faculty of Architecture has not yet produced a significant concrete work that would help establish

its credibility, its role in this field seems diminutive. The curriculum currently used by the Faculty of Architecture does not emphasize the importance of conservation - neither through classroom learning nor extra-curriculum activities to allow faculty members and students to express their interests freely. In general, the students' understanding and attitudes concerning conservation are rated well above average. Factors such as educational levels, year of admission, years spent in the university, conservation courses taken, and insights gained through media (with an exception of radio) play an important part in the students' levels of understanding and attitudes.

The analysis of the findings has arrived at suggestions to promote the Faculty of Architecture's role in cultural environment on architecture in various aspects including the revision of its curriculum and conservation projects and activities for the students, academic and technical services for the general public, organizations and local segments, contribution in conservation efforts based on its capacity. Role promotion may begin first on campus and later expand into surrounding communities. Other exertions include research and development of knowledge base and traditional wisdom, establishment of conservation network and providing co-ordination center for local organizations.

In conclusion, cultural environment on architecture calls for support and participation of all relevant parties – contributing their expertise and skills in the areas suitable for their capacities in order to churn out the best results from their conservation efforts. The Faculty of Architecture, Rajamangala University of Technology Isan, Nakornratchasima should enhance its capacity to pave way for its involvement and academic roles so that conservation plans can achieve its goal successfully and effectively.

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม กรณีศึกษา บทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน และหน่วยงานต่างๆ ที่ให้คำปรึกษาในการ ศึกษาวิจัย ให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และคำแนะนำที่มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา อินทปัญญา ประธานกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตลอดการทำวิทยานิพนธ์ในทุก ขั้นตอน ตลอดจนการดูแลและติดตามความคืบหน้าด้วยความเมตตาเป็นอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ประสงค์ เอี่ยมอนันต์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย และ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ กาญจนา ดันสุวรรณ รัตน์ ที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นทำการศึกษา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ เจ้าของอาคาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูล และเสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ และขอขอบคุณ นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ และอาจารย์พิเศษทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เขียนด้วยความเมตตา ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมทุกท่านสำหรับความช่วยเหลือในการประสานงานต่างๆ ระหว่างการศึกษาและการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อนๆ หลักสูตร การจัดการสิ่งแวดล้อมรุ่นที่ 7 ทุกท่านที่ให้อาสาช่วยผู้เขียนตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ และ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาด้วยความอบอุ่น

และสุดท้าย ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสมพงษ์ และคุณแม่เฉลิม ยี่จ้อหอ ที่คอย ให้กำลังใจและการสนับสนุนผู้เขียนในทุกๆ ด้าน ด้วยความรักและเมตตาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

สมภาพ ยี่จ้อหอ

สิงหาคม 2550